

**НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

**Силабус
навчальної дисципліни
«ПСИХОЛОГІЯ
ВІКТИМНОЇ ПОВЕДІНКИ»**

Інститут	Оперативно-рятувальних сил
Кафедра	Психології діяльності в особливих умовах
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Обсяг навчальної дисципліни	4 кредити ЕКТС/120 год.
Тип навчальної дисципліни	Вибіркова
Навчальний семестр	Сьомий
Форма здобуття вищої освіти	Очна, заочна
Мова викладання	Українська
	<p>Дячкова Ольга Михайлівна, доцент кафедри психології діяльності в особливих умовах навчально-наукового інституту оперативно-рятувальних сил, кандидат педагогічних наук, доцент.</p> <p>Наукові інтереси стосуються проблем психології діяльності в особливих умовах, психології професійної діяльності, юридичної психології.</p> <p>Співавтор 2 навчальних посібників та 1 колективної монографії, понад 90 наукових фахових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях, які індексуються в міжнародних наукометричних базах Scopus.</p> <p>Профіль Google Scholar: https://surl.li/wfdwvn</p> <p>Профіль Scopus: https://surl.lu/uprrdb</p> <p>Контактні дані для консультування: diachkova_olha@nuczu.edu.ua</p>
Анотація навчальної дисципліни	<p>Навчальна дисципліна «Психологія віктимної поведінки» є однією з базових складових професійної підготовки здобувачів вищої освіти. Її зміст спрямований на системне ознайомлення із категоріальним апаратом та основними науковими поняттями психології віктимної поведінки, а також на формування у них цілісного уявлення про природу, чинники та закономірності виникнення віктимності</p>

Мета вивчення навчальної дисципліни	Полягає в ознайомленні з категоріальним апаратом психології віктимної поведінки; методологією головних шкіл та підходів до трактування причин виникнення віктимної поведінки; формуванні ґрунтовних знань щодо особливостей профілактики і корекції віктимної поведінки, зокрема в умовах воєнного стану.
Форми організації освітнього процесу (види навчальних занять)	Лекції, семінари, самостійна робота. Навчальні заняття (лекційні, практичні, семінарські, тренінгові, індивідуальні); консультації; самостійна робота; контрольні заходи.

Компетентності	СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання). СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т.ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни). СК15. Здатність відновлювати психічні можливості особистості, що були втрачені внаслідок переживання екстремальних подій або непродуктивного переживання життєвої кризи, подолання у свідомості особистості уявлення про безвихідь становища, відновлення захисних сил організму, зміцнення активної особистісної позиції щодо психічного здоров'я та ефективної соціальної поведінки.
-----------------------	--

Програмні результати навчання	ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПР25. Здійснювати систему заходів, спрямованих на збереження, відновлення та корекцію психічних станів, створення сприятливих умов, необхідних для забезпечення оптимального рівня готовності до виконання завдань за призначенням.
--------------------------------------	--

Де можна застосувати отримані знання та вміння	Під час вивчення освітніх компонентів: «Практикум з екстремальної та кризової психології», «Психотерапія фахівців екстремального профілю діяльності», «Психологія здоров'я та психосоматика», «Екстремальна та кризова психологія», під час виконання професійних обов'язків за спеціальністю.
---	--

Зміст навчальної дисципліни	Кількість годин
Тема 1. Зміст і форми віктимної поведінки особистості	12
Тема 2. Захисні механізми психіки особистості	12
Тема 3. Детермінанти віктимної поведінки особистості	12
Тема 4. Гендерно-вікові аспекти віктимної поведінки особистості	12
Тема 5. Віктимна характеристика жертви злочину. Прояви віктимної поведінки під час війни	12
Тема 6. Синдром жертви у внутрішньо переміщених осіб із зони воєнного конфлікту	12
Тема 7. Психологічна діагностика особистості з віктимною поведінкою	16
Тема 8. Профілактика віктимної поведінки в умовах воєнного стану	16
Тема 9. Психологічні умови корекції віктимної поведінки в умовах воєнного стану	16
Загальна кількість годин	120

Форма підсумкового контролю	Залік
Оцінювання навчальних досягнень	Здійснюється за 100-бальною шкалою за критеріями, що наведені у робочій програмі дисципліни
Політика викладання навчальної дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Активна участь в обговоренні навчальних завдань, попередня підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань. 2. Беззастережне дотримання під час занять правил безпеки, вимог охорони праці, санітарно-гігієнічних норм та протиепідемічних заходів. 3. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються). 4. Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання з дисципліни, набутих у неформальній та/або інформальній освіті. 5. Здобувачі освіти мають право на оскарження результатів підсумкового контролю з дисципліни або процедури його проведення. 6. Здобувачі освіти мають право на самостійний вибір форм і проблематики індивідуальних завдань. 7. При виконанні індивідуальної роботи слід дотримуватись політики академічної доброчесності. У разі виявлення фактів порушення політики здобувачі несуть персональну відповідальність згідно із законодавством України та нормативними документами НУЦЗ України.
Рекомендовані основні джерела інформації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Голіна В.В., Головкін Б.М., Валуйська М.Ю. Віктимологія: навчальний посібник. Київ: видавництво «Право», 2017. 308 с. 2. Кердивар В.В., Христенко В.Є. Синдром жертви у внутрішньо переміщених осіб із зони локального воєнного конфлікту. Харків: 2021. 143 с. 3. Кризова психологія : навч. посіб. / за ред. О.В. Тімченка. Харків : НУЦЗУ, КП «Міська друкарня», 2010. 383 с. 4. Кримінологія: підручник / за заг.ред. В.В. Чернея; за наук. ред. О.М. Джужі. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2020. 612 с. 5. Кришталь А.О. Психологія віктимної поведінки: курс лекцій. Черкаси: ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗУ, 2023. 122 с. 6. Литвинов О.М. Віктимізація: фактори, аналіз, заходи протидії: навч. посіб. Харків: ХНУВС, 2009. 70 с. 7. Huskins D., Aaron Quinn, Nicole Weisensee Egan. Victim F: From Crime Victims to Suspects to Survivors. Hardcover. 2021. 400 p. 8. Goodmark L. Imperfect Victims: Criminalized Survivors and the Promise of Abolition Feminism. Kindle Edition: University of California Press. 2023. 296 p. 9. Govier T. Victims and Victimhood. Peterborough, CA: Broadview Press. 2014. 232 p.